

Bryssel, 5. joulukuuta 2022
(OR. en)

15267/22

LIMITE

CYBER 395
COPEN 429
JAI 1612
DROIPEN 161
ENFOPOL 618
TELECOM 510
EJUSTICE 94
MI 899
DATAPROTECT 344
CODEC 1904

Toimielinten väliset asiat:
2018/0108(COD)
2018/0107(COD)

ILMOITUS

Lähettäjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista eurooppalaisista esittämisen- ja säilyttämismääräyksistä

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä

– Tilanneselvitys

Taustatietoa

Komissio esitti vuonna 2018 lainsäädäntöpakettin, joka sisältää ehdotuksen asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista eurooppalaisista esittämisen- ja säilyttämismääräyksistä sekä ehdotuksen direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä. Kolmikantaneuvottelut alkoivat helmikuussa 2021, kun neuvosto oli muodostanut yleisnäkemyksensä ja parlamentti hyväksynyt mietintönsä. Neuvottelut ovat alusta alkaen olleet haastavat, koska lainsäätäjillä on ollut eriäviä näkemyksiä monista tekstien keskeisistä osista.

Erityisesti kysymys siitä, milloin ja millä edellytyksillä toisessa valtiossa toimivalle palveluntarjoajalle osoitetusta eurooppalaisesta esittämismääräyksestä olisi ilmoitettava palveluntarjoajan valtion viranomaiselle, osoittautui erittäin vaikeaksi. Näin ollen asian käsittely eteni suhteellisen hitaasti ensimmäisen neuvotteluvuoden aikana.

Neuvottelut ovat edenneet vauhdikkaammin tämän vuoden keväästä alkaen. Kolme poliittista kolmikantakokousta pidettiin hyvässä yhteistyön ilmapiirissä maalisi- ja kesäkuussa 2022, ja lainsäädäntöpakettia koskeva kokonaiskompromissi näytti olevan saavutettavissa Ranskan puheenjohtajakauden lopussa. Muutamia tärkeitä aiheita koskevat kannat poikkesivat kuitenkin edelleen toisistaan, minkä vuoksi kokonaiskompromissista ei päästy yhteisymmärrykseen.

Edistyminen Tšekin puheenjohtajakaudella

Puheenjohtajavaltio Tšekki jatkoi tiivistä työskentelyä Ranskan puheenjohtajakaudella saavutetun pohjalta. Muutamat avoimet kysymykset osoittautuivat erittäin haastaviksi ratkaista. Useiden kuukausien ajan kestäneet toimielinten väliset tekniset keskustelut osoittautuivat tarpeellisiksi näiden kysymysten selventämisen kannalta, ja niistä tiedotettiin rikosoikeusyhteistyöryhmälle, oikeus- ja sisäasioiden neuvoksille sekä pysyvien edustajien komitealle, joita myös kuultiin säännöllisesti.

Neuvottelujen viimeisimmissä vaiheissa vaikeimmat keskustelut keskittyivät kolmeen näkökohtaan.

Suurimpana vaikeutena neuvotteluissa on ollut se, miten määräykset annetaan tiedoksi sen valtion viranomaisille, jossa vastaanottaja (oikeudellinen edustaja tai palveluntarjoajan nimetty toimipaikka) sijaitsee. Erityisesti kysymys niin sanotusta asuinpaikkaperusteesta, jolla varmistettaisiin, että ilmoituksia ei tarvita tapauksissa, joissa asianomainen henkilö asuu määräyksen antaneessa valtiossa, osoittautui vaikeaksi ratkaistaviksi. Neuvosto pyrki näin varmistamaan, että puhtaasti tai pääasiassa kansallisissa tapauksissa ei tarvitsisi käydä läpi toisinaan työlästä ilmoitusmenettelyä.

Asetuksen säännöt siitä, olisiko eurooppalaiset esittämismääräykset osoitettava mieluummin rekisterinpitäjänä toimivalle palveluntarjoajalle kuin rekisterinpitäjän puolesta tietoa käsittelevälle palveluntarjoajalle, nostivat esiin useita teknisiä mutta silti hyvin tärkeitä kysymyksiä, joista lainsäädäntövallan käyttäjillä oli vaikeuksia päästä yhteisymmärrykseen. Neuvosto korosti jatkuvasti, että liian tiukka tai yksinkertaistettu sääntö voisi johtaa tutkinnan kannalta haitallisiin tilanteisiin.

Kieltäytymisperusteita koskevien sääntöjen sanamuoto ja luonne herättivät myös useita kysymyksiä. Neuvosto piti ensisijaisesti kiinni siitä, että oikeusviranomaisilla on säilytettävä tietty harkintavalta.

Kahdeksas ja todennäköisesti viimeinen kolmikantakokous pidettiin 29. marraskuuta 2022. Kokouksen ilmapiiri oli rakentava, sillä molemmat lainsäätäjät osoittivat joustavuutta, mutta keskustelu kaikkein kiistanalaisimmista kysymyksistä oli vaikeaa, koska molemmat osapuolet puolustivat voimakkaasti kantojaan.

Kolmikantakokouksen yleisenä lopputuloksena päästiin alustavaan sopimukseen asetuksen ja direktiivin jäljellä olevista sisältöosista. Puheenjohtajavaltio ilmoitti parlamentille, että alustava yhteisymmärrys riippuu vielä teknisistä yksityiskohdista, joita viimeistellään parhaillaan teknisellä tasolla. Molempien ehdotusten jäljellä olevat merkitykseltään vähäiset kohdat viimeistellään teknisellä tasolla.

Puheenjohtajavaltion yleisarvio on, että neuvosto voi hyväksyä alustavan kompromissiratkaisun. Vaikka tietyt näkökohdat eivät ole neuvoston näkökulmasta ihanteellisia, alustava yhteisymmärrys on epäilemättä paras mahdollinen lopputulos, johon neuvosto saattoi päästä.

Seuraavat vaiheet

Parlamentin kanssa saavutetun alustavan yhteisymmärryksen jälkeen puheenjohtajavaltio on yhdessä parlamentin ja komission kanssa pyrkinyt voimakkaasti siihen, että asetuksen ja direktiivin viimeiset jäljellä olevat tekniset kysymykset saadaan viimeisteltyä..

Puheenjohtajavaltio pyrkii varmistamaan, että tämä työ saadaan päätökseen mahdollisimman pian, jotta täysi poliittinen yhteisymmärrys voidaan toimittaa jäsenvaltioiden hyväksyttäväksi. Jos tällainen hyväksyntä saadaan, uusi lainsäädäntö hyväksytään virallisesti vuoden 2023 alkupuolella.